

Verbinden van theorie en praktijk

Huisartsen in opleiding leren zowel in de praktijk als op het instituut. Maar vaak sluiten deze twee leeromgevingen niet op elkaar aan. Een recent systematisch literatuuronderzoek beschrijft manieren om het leren in de praktijk en op het instituut beter op elkaar aan te laten sluiten.

De onderzoekers zochten naar artikelen waarin interventies beschreven werden om medisch onderwijs in 'het klaslokaal' en de praktijk te verbinden. Ze includeerden twintig relevante artikelen vanaf 2004, waarvan de meeste onderzoeken (n = 9) plaatsvonden in Amerika en bij geneeskundestudenten. Uit de onderzoeken kwam naar voren dat er goede middelen bestaan om deze twee onderwijsvormen op elkaar aan te laten sluiten. Opgenomen video's van consulten en handelingen, het vastleggen van leerdoelen en het bijhouden van een logboek zijn hier voorbeelden van. Zo kunnen studenten de opgedane theoretische kennis beter verbinden met de dagelijkse medische praktijk. De effectiefste interventie was een video-

instructie over vaardigheden om kennis op te frissen.

Dit onderzoek is van belang, omdat het praktische handvaten biedt om de verbinding tussen opleiding en praktijk te versterken. Het opnemen van video's, opstellen van leerdoelen en bijhouden van een portfolio is al gebruikelijk. Een belangrijke laatste stap in het leerproces is volgens de auteurs het herhalen en toepassen van eerder opgedane kennis en competenties. Dit zou in de huisartsenopleiding nog meer aandacht kunnen krijgen. Ook het bijhouden

van een logboek over praktijkervaringen is wellicht een goed idee. Tot slot maakt dit onderzoek duidelijk dat de wetenschappelijke onderbouwing van de manier waarop medisch onderwijs in de huisartsenopleiding het best kan worden vormgegeven nog aandacht behoeft. ■

Tobias Bonten, Anneke Kramer

Peters S, et al. Enhancing the connection between the classroom and the clinical workplace: a systematic review. Perspect Med Educ 2017;6:148-57.

Invloed leeromgeving op opleidingsresultaten

Opleidingsresultaten zijn afhankelijk van de kwaliteiten van het individu, de gebruikte didactiek en van de context, de 'leeromgeving'. In het onderwijs gaat veel aandacht uit naar dat individu en de onderwijsmethoden, en veel minder naar de leeromgeving. Ten onrechte, zo laat een Nederlands onderzoek zien.

Met dit onderzoek wilden de onderzoekers inzicht krijgen in de effectiviteit van het populaire competentiegerichte opleiden. Het onderzoeken van dergelijke grote concepten is praktisch onmogelijk en daarom zochten de onderzoekers naar afgeleide uitkomstmaten. Zij beredeneerden dat de

leeromgeving een van de kenmerken is die bij uitstek nodig is bij competentiegestuurd leren. Zij onderzochten daarom de hypothese dat een goede leeromgeving de specialist beter voorbereidt op de latere werksituatie. Of deze aanname – dat dit een uniek kenmerk is voor competentiegestuurd leren – klopt, is discutabel; het onderzoeken ervan is zeker interessant.

Met een retrospectief ingevulde vragenlijst werden de concepten 'klaar zijn voor de praktijk' en 'kwaliteit van de leeromgeving' in kaart gebracht bij 143 specialisten (respons 43%). De analyse, gebaseerd op meerdere sociale en onderwijskundige theorieën gevolgd door een complexe statistische exercitie, leverde boeiende resultaten op voor onderwijsgevers. Het belang van de leeromgeving bleek groter dan het

beeld over persoonlijke kwaliteiten en de aandacht voor competenties tijdens de opleiding.

Het creëren van een cultuur die leren stimuleert is een belangrijke determinant van goed onderwijs. En wees eerlijk: bewaren we niet allemaal sterke herinneringen aan delen van de opleiding waar de cultuur geweldig, of juist vreselijk was? En blijft dit niet jaren naveren op je eigen motivatie in het dagelijkse werk? ■

Sjoerd Hobma

Dijkstra IS, et al. How educational innovations and attention to competencies in postgraduate medical education relate to preparedness for practice: the key role of the learning environment. Perspect in Med Educ 2015;4:300-7.